

Nr 40.

Ankom till riksdagens kansli den 12 maj 1925 kl. 3 e. m.

*Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckt motion om
sänkning av tullen å stärkelse.*

(1:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 86, hava herrar *Lövgren* i Nyborg och *Hedlund* i Östersund hemställt, »att riksdagen ville besluta att sänka tullen å stärkelse, alla slag, rubrik nr 83 i gällande tulltaxa, från nuvarande 20 öre till 10 öre».

Beträffande den för förslaget anförda motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Vid de senare årens riksdagar har bevillningsutskottet i allmänhet avstyrkt förslag, som avsett ändring i gällande tullskydd, där icke tulltekniska skäl varit avgörande, under uttalande av att prövningen av dylika frågor borde anstå till en förestående revision av tulltaxan. I de fall, då utskottet vid denna riksdag tillstyrkt och riksdagen beslutat tullförändringar (betänkan- dena 12, 14, 18, 23, 32), hava, där tullsatsen icke haft finanstulls natur, lika- ledes tulltekniska synpunkter varit bestämmande, eller ock har fråga varit om någon vid tulltaxans tillämpning inträdd, icke beräknad och icke avsedd följd av vissa rubrikers inbördes avvägning; och i de olika betänkan- dena har utskottet uttryckligen framhållit, att utskottet bedömt frågan endast ur tulltekniska synpunkter eller ock att frågan varit av sådan natur som nyss sagts. Den föreliggande motionen däremot avser en sänkning av ett i det gällande tullsystemet ingående tullskydd. Här föreligger följaktligen en ren tullskyddsfråga.

Utskottet har därför haft att överväga, huruvida utskottet icke bör intaga enahanda avvisande ståndpunkt som bevillningsutskottet tidigare, på sätt nämnts, i dylika frågor hävdad. Vid detta övervägande har ut- skottet visserligen beaktat, att någon sådan allmän revision av tulltaxan, som i bevillningsutskottets ovan åsyftade tidigare uttalanden avsetts, icke pågår eller, såvitt utskottet har sig bekant, omedelbart förestår. Men ut- skottet har dock ansett sig böra alltjämt vidhålla den uppfattningen, att prövningen av förslag om ändringar vid enskilda tullrubriker i regel bör anstå till den revision av tulltaxan, som torde vara att vänta. Av detta skäl har utskottet funnit sig böra avstyrka bifall till den föreliggande motionen.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen, som, efter därom av utskottet i grundlagsenlig ordning framställd begäran, gemensamt avgivit utlåtande i förevarande ämne, hava därvid yttrat sig rörande de övriga ändringar i tulltaxan, som, därest tullen å potatisstärkelse med viss av ämbetsverken angiven begränsning sänktes till 10 öre för kilogram, skulle kunna ifrågasättas. Ämbetsverken hava därvid beträffande flertalet av de tullsatser, som komme att nämnvärt beröras av tullnedsättningen för potatisstärkelse, förklarat sig anse någon ändring icke vara påkallad. I fråga om rubriken 162, druvsocker, stärkelsesocker och stärkelsesirap, samt rubriken 1245, dextrin i fast eller flytande form, hava ämbetsverken däremot visserligen stannat vid förklaringen, att enligt ämbetsverkens mening anledning saknades att för närvarande göra någon ändring, men uttalat, att eu fullt genomförd avvägning av tullsatserna skulle erfordra en mera ingående prövning av hithörande industriens produktionsförhållanden än den begränsade tid, som stått till ämbetsverkens förfogande, medgivit. Likaså hava ämbetsverken, som även yttrat sig i frågan, huruvida nedsättningen av tullen för visst slag av stärkelse borde föranleda någon ändring i den skattesats, som föreskrivits i förordningen den 25 juli 1912 angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelseserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse, härom anfört bland annat, att ett allsidigt bedömande av detta spörsmål krävde jämväl annan sakkunskap än den som vore företrädd inom ämbetsverken, varför ämbetsverken ej ville framställa annat yrkande, än att skattesatserna å sådan majs och utländsk potatis m. m., som vore avsedd att användas vid tillverkning av stärkelse, sänktes i proportion till nedsättningen i tullen å potatisstärkelse, d. v. s. till hälften av nu gällande skattesatser.

Den utredning, som föreligger, är sålunda enligt ämbetsverkens egen förklaring icke i alla hänseenden uttömmande.

Detta förhållande har utskottet ansett sig böra jämväl påpeka.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:86 av herrar Lövgren i Nyborg och Hedlund i Östersund, om sänkning av tullen å stärkelse, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 maj 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Johan Nilsson i Kristianstad *), Rune *), Boman, Pers, Borell, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Johansson i Kullersta, Lithander, Bengtsson i Kullen, Lövgren i Nyborg *), Björnsson, Alexis Björkman, Wahlmark *), Carlsson i Gävle *), Granath, Ericson i Boxholm *) och Nilsson i Hörby.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Röing, Pers, Johansson* i Kullersta, *Lövgren* i Nyborg, *Björnsson, Alexis Björkman, Wahlmark, Granath* och *Ericson* i Boxholm, vilka ansett, att utskottets motivering bort hava följande avfattning:

»Enligt beslut av 1882 års riksdag sänktes tullen för stärkelse av vete, potatis eller andra vegetabiliska ämnen från 14 öre till 10 öre för kilogram. Denna nedsättning hade tillkommit efter framställning från tillverkare av pressjäst, vilka framhållit det enligt deras mening orimliga i att pressjäst vore tullfri, under det att stärkelse, som till betydlig del inginge i jästen, vore belagd med tull av 14 öre för kilogram.

Vid 1888 års riksdag tillstyrkte bevillningsutskottet i betänkande nr 8 (sid. 123—126) en höjning av stärkelsetullen till 17 öre för kilogram. Till stöd härför anförde utskottet bland annat följande:

Riksdagen hade dåmera åsatt vete en tull av 2 kronor 50 öre för 100 kilogram samt, år 1882, nedsatt tullen å stärkelse i anledning av uttalanden från tillverkare av pressjäst. Utskottet hade visserligen i betänkandet föreslagit tull å jäst (20 öre för kilogram), som dittills varit tullfri, men då stärkelse utgjorde ett viktigt beredningsämne för våra stora näringar och bland dem väverierna, hade utskottet funnit det betänkligt att höja tullen å stärkelse så betydligt som till 20 öre eller däröver per kilogram. Till följd av den redan gällande tullen å vete samt då utskottet i betänkandet hemställt om tull å risgryn, måste utskottet emellertid föreslå en höjning i tullen å stärkelse. Denna höjning ansåg likväl utskottet på nyss anförda grunder icke böra mycket överstiga vad som nödvändiggjordes av den föreslagna tullen å risgryn, 4 kronor 30 öre för 100 kilogram. Enligt utskottet meddelade upplysningar erhöles av 100 kilogram risgryn 68 kilogram stärkelse. För att framställa 100 kilogram risstärkelse erfordrades sålunda 147 kilogram risgryn, varför i tull skulle betalas 6 kronor 32 öre. Med bibehållandet av det dåvarande skyddet för stärkelsefabrikationen måste tullen å stärkelse följaktligen höjas till 16.32 öre per kilogram, vilken sistnämnda siffra utskottet ansåg kunna jämnas till 17 öre. Över detta tullbelopp fann utskottet det icke rådligt att gå.

Bevillningsutskottets förslag om höjning av stärkelsetullen till 17 öre per kilogram blev av 1888 års riksdag bifallet.

4 *Bevillningsutskottets betänkande Nr 40. Reservationer.*

Enligt beslut av 1892 års riksdag vidtogs i fråga om stärkelsetullen den förändringen, att avdrag i vikten icke längre medgavs för askar och pappersomslag.

Vid 1895 års riksdag föreslog bevillningsutskottet i betänkande nr 16 (sid. 12 och 13) en höjning av stärkelsetullen till 20 öre för kilogram. Därvid anförde utskottet följande:

Då tillverkning av risstärkelse ägde rum inom landet, syntes billigheten fordra att den förhöjda tullen å risgryn (6 kronor 50 öre för 100 kilogram) även föranledde höjning i tullen å stärkelse. Enligt utskottet meddelade upplysningar åtginge för framställning av 100 kilogram risstärkelse 143 kilogram risgryn, för vilken råämneskvantitet tullen dämera utgjorde 9 kronor 30 öre. Då tullsatsen 17 öre per kilogram år 1888 bestämts, hade tullen för nyssnämnda kvantitet risgryn utgjort 6 kronor 15 öre. Med bibehållande av det dåvarande skyddet för stärkelsefabrikationen — vilket, enligt vad nyss nämnts, uppgått till 10 kronor 85 öre för 100 kilogram och vilket i det allra närmaste överensstämde med det skydd, denna industri åtnjöte, medan risgryn ännu varit tullfria — borde alltså tullen å risstärkelse höjas till 20 öre per kilogram. För potatisstärkelse kunde visserligen någon tullförhöjning icke erfordras, men då ur tullteknisk synpunkt svårighet mötte att tillämpa olika tullsatser för olika slag av stärkelse, och då en förhöjd tull för potatismjöl näppeligen skulle inverka på priset å detta fabrikat, för vilket råämnet funnes inom landet, syntes, fortfarande såsom dittills, samma tull, som funnes nödig för risstärkelse, böra gälla även för övriga slag av stärkelse.

Den av 1895 års bevillningsutskott sålunda tillstyrkta höjningen av stärkelsetullen till 20 öre för kilogram bifölls av riksdagen.

Sedermera har tullsatsen för stärkelse icke undergått förändring. 1906 års tulltaxekommitté framhöll emellertid i sitt år 1909 avgivna betänkande (sid. 352 och 353), att den dåvarande lydelsen av rubriken för stärkelse hade syntts mindre lämplig, då stärkelse av andra än vegetabiliska ämnen icke syntes förekomma, varjämte angivandet av vissa slag av stärkelse hade ansetts överflödigt. Den av kommittén förordade avfattningen av rubriken upptogs i 1910 års tulltaxa och återfinnes även oförändrad i 1911 års nu gällande tulltaxa, i vilken rubriken för stärkelse har följande lydelse:

		Kvantitet för tullbe- räkningen.	Tullsats.	
			Kronor	ö.
83.	Stärkelse, alla slag, vikten av askar, papper och dylikt omslag inberäknad	1 kg.	—	20

I en vid 1921 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 191, framställdes förslag om rätt till tullrestitution för utländsk stärkelse, använd vid tillverkning av sirap. Förslag om dylik restitutionsrätt för tillverkare av glykos, druvsocker och dextrin föreslogs även vid 1924 års

riksdag i en inom andra kammaren väckt motion, nr 255. På hemställan av bevillningsutskottet, betänkande nr 49 år 1921 och nr 14 år 1924, föranledde nämnda motioner icke någon riksdagens åtgärd.

Till stöd för det nu föreliggande förslaget hava motionärerna till en början erinrat om nyssnämnda, vid 1924 års riksdag väckta motion samt därefter anfört följande.

'Uti tull- och traktatkommitténs betänkande¹ finnes införd en utredning, sid. 125, varav framgår, att i genomsnitt 5 öre eller alltså 25 procent av tullen utnyttjats. Under de senaste åren har emellertid tullen utnyttjats i hela sin utsträckning vid vissa tillfällen. Priset på potatismjöl t. ex. under fjolåret har varit uppe i 55 öre pr kilogram eller det pris, vartill utländskt potatismjöl inklusive tull kunnat importeras. Import lär till och med ha ägt rum av potatismjöl. Men det höga priset har medfört att den svenska glykosindustrien numera ligger fullständigt stilla.

Då vi anse, att det icke kan vara något önskemål ur den konsumerande allmänhetens synpunkt, att en vara sådan som stärkelse är belagd med en så orimligt hög tull, tillåta vi oss att föreslå riksdagen en sänkning av densamma. Om det är riktigt, det som uppgivits uti tull- och traktatkommitténs utredning, att tullen i genomsnitt icke utnyttjats till mer än en fjärdedel, så borde det ju för övrigt icke möta några hinder ur de svenska fabrikanternas synpunkt att sänka tullen till fem öre, ty därigenom skulle man ju endast råda bot mot en osund spekulation på området. För att vinna anslutning i så stor utsträckning som möjligt till kravet om sänkning, vilja vi emellertid nöja oss med att föreslå tullen sänkt till halva sitt nuvarande belopp.'

Den lämnade redogörelsen visar, att orsakerna till de höjningar av stärksetullen, som förekommit, äro att söka i företagna höjningar av tullsatserna för vete och risgryn. Att dessa höjningar icke i och för sig inneburit skäl för någon höjning av tullen å sådan stärkelse, som tillverkas av potatis, är uppenbart och framhölls också vid den senaste höjningen av tullen å stärkelse, därvid beträffande potatisstärkelse anfördes det tulltekniska skälet, att svårighet mötte att tillämpa olika tullsatser för olika slag av stärkelse.

Att den gällande stärksetullen är oskäligt hög beträffande potatisstärkelse framgår av en till utskottets förfogande ställd produktionskalkyl för potatismjöl, vilken utvisar, att för 100 kilogram prima potatismjöl produktionskostnaderna uppgå till följande belopp, nämligen för

arbetslön	kronor 1: 50
bränsle (kraft och värme)	» 2: —
ränta och amortering å fabriken anläggningskostnad ...	» 1: 75
reparationskostnader m. m.	» 1: 10
	kronor 6: 35.

¹ Statens offentliga utredningar 1924:38.

Av denna kalkyl framgår, att en tullsats av 6 kronor 35 öre för 100 kilogram skulle vara tillräcklig att täcka samtliga produktionskostnader.

Även det kända förhållandet, att tullen å potatisstärkelse under normala förhållanden icke har utnyttjats till mera än omkring en fjärdedel, visar, att densamma icke är väl avvägd. Om denna tull sålunda i allmänhet icke oskäligt höjt priset på potatisstärkelse, så verkar den däremot under år med dålig potatisskörd vida kraftigare, varigenom de inhemska industrigrenar, som använda potatisstärkelse såsom halvfabrikat, hindras att för skäligt pris fylla sitt behov med utländsk stärkelse. Sistnämnda industrigrenar bliva således, när den svenska potatisskörden slagit fel, utsatta för en hård belastning, vilken icke ens ur synpunkten av stärkelseindustriens eget intresse kan försvaras och som givetvis medför en onödig fördyring för konsumenterna. Följden har även blivit, att glykos- och dextrinindustrierna arbeta under synnerligen ogynnsamma villkor samt att tillverkningen vid en och annan fabrik har måst nedläggas. Huru den för potatisstärkelse gällande tullsatsen uppfattas inom dextrinindustrien visas av en från kommerskollegium till utskottet överlämnad skrift, i vilken en enskild firma, som driver tillverkning av dextrin, gjort framställning om stärkelsetullens sänkning. Av i skriften lämnade uppgifter framgår, att svenskt potatismjöl sedan någon tid tillbaka kostat omkring 52 kronor per 100 kilogram cif Norrköping, att självkostnadspriset för dextrin på basis av nämnda råvarupris skulle bliva 76 kronor per 100 kilogram, ett pris som ingen skulle vilja betala, då en prima dextrin kunde importeras till pris av 64 kronor per 100 kilogram, fritt svensk hamn, förtullat.

Av sålunda anförda skäl har utskottet ansett en sänkning av tullen för potatisstärkelse önskvärd. För erhållande av erforderlig utredning i ämnet har utskottet i grundlagsenlig ordning begärt, att kommerskollegium och generaltullstyrelsen måtte gemensamt avgiva utlåtande och förslag angående de ändringar, som, därest tullen å stärkelse sänktes till 10 öre för kilogram, påkallades dels eljest i tulltaxan och dels möjligen i andra bestämmelser, som ägde samband med stärkelsetullen, i vilket senare hänseende utskottet fäst uppmärksamheten på förordningen den 25 juli 1912 (nr 170) angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse. Ämbetsverkens med anledning härav avgivna utlåtande medföljer i avtryck såsom bilaga detta betänkande.

I nämnda utlåtande hava ämbetsverken, vilka utgått från att den ifrågasatta tullsänkningen borde omfatta endast potatisstärkelse, avfattet förslag till ny lydelse av rubriken 83 i tulltaxan. Vidare hava ämbetsverken förklarat sig icke anse ändring för närvarande vara påkallad i någon av de rubriker i tulltaxan, som kunna anses äga samband med tullen å potatisstärkelse. Däremot hava ämbetsverken ansett den i nyssnämnda förordning bestämda skattesatsen böra sänkas i proportion till nedsätt-

ningen av tullen å potatisstärkelse eller till hälften av nu gällande skattesatser.

Den sålunda åvägabragta utredningen har synts utskottet visa, att en sänkning till 10 öre av tullen å potatisstärkelse icke behöver för närvarande föranleda någon tullnedsättning i övrigt. Däremot torde det icke vara uteslutet, att en mera ingående utredning än den nu verkställda, för vilken endast kort tid stått till förfogande, kan komma att ådagalägga lämpligheten av nedsättning vid en eller flera rubriker. Utskottet föreställer sig, att närmare undersökning av denna fråga kommer att företagas av de inom finansdepartementet arbetande sakkunniga för revision av tulltaxan.

Mot den av generaltullstyrelsen ifrågasatta avfattningen av rubriken 83 har utskottet icke funnit anledning till erinran. Den av ämbetsverken ifrågasatta nedsättningen av den ovannämnda särskilda skatten har utskottet ansett sig böra förorda. De ändrade bestämmelserna torde böra träda i kraft den 1 oktober 1925, vid vilken tidpunkt den första stärkelsen av årets potatisskörd kan beräknas komma i marknaden.»

Reservanterna hava vidare anfört:

»Beträffande utskottets hemställan hava vi ansett, att utskottet bort föreslå dels sådan lydelse av rubriken 83 i tulltaxan, som i ämbetsverkens utlåtande angivits, dels ock nedsättning till 4 respektive 1 öre av de skattesatser, som föreskrivas i 2 § av förordningen den 25 juli 1912 (nr 170) angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelsesrika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse. Då proposition på det senare yrkandet icke lär kunna framställas, sedan detsamma icke vunnit utskottets bifall, hava vi måst inskränka oss till att framställa det förra yrkandet.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte, med anledning av motionen II: 86 av herrar Lövgren i Nyborg och Hedlund i Östersund, om sänkning av tullen å stärkelse, besluta, att rubriken 83 i tulltaxan skall från och med den 1 oktober 1925 hava följande ändrade lydelse:

		Kvantitet för tullbe- räkningen.	Tullsats.	
			Kronor	ö.
	Stärkelse:			
83 a.	av potatis, utan till- sats av andra ämnen och inkommande i förpackning, vägan- de brutto 50 kg. eller däröver	1 kg.	—	10
83 b.	annan	1 kg.	—	20
	<i>Anm.</i> Avdrag i vikten med- ges ej för askar, papper och dylikt omslag.»			

samt av herrar *Rune* och *Carlsson* i Gävle, i fråga om motiveringen.

Bilaga

till bevillningsutskottets
betänkande nr 40.

Kommerskollegium och generaltullstyrelsen, angående sänkning av tullen å stärkelse.

Stockholm den 6 april 1925.

Till riksdagens bevillningsutskott.

Genom remiss den 6 mars 1925 har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium och generaltullstyrelsen att gemensamt avgiva och till riksdagens bevillningsutskott överlämna det i utskottets skrivelse den 2 mars 1925 till herr statsrådet m. m. K. S. Levinson begärda utlåtande och förslag med anledning av en i riksdagens andra kammare av herrar Lövgren i Nyborg och Hedlund i Östersund väckt motion, nr 86/1925, i vilken hemställts, »att riksdagen ville besluta att sänka tullen å stärkelse, alla slag, rubrik nr 83 i gällande tulltaxa, från nuvarande 20 öre till 10 öre».

Med anledning härav har kungl. kommerskollegium införskaffat yttranden från Sveriges kemiska industrikontor, Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare samt Smålands och Blekinge handelskammare, varjämte vid bedömande av nu gällande tullskydd, i den mån remissens innehåll därtill föränlett, kommerskollegium beträffande här i riket tillverkade stärkelsearter och produkter därav, jämväl till ledning använt tull- och traktatkommitténs betänkande angående tullsystemets verkningar i Sverige före världskriget (Sveriges off. utredningar 1924: 37 och 38).

Med överlämnande av förenämnda yttranden få ämbetsverken för egen del i ärendet anföra följande.

Rubrik 83 i gällande tulltaxa är av följande lydelse.

83. Stärkelse, alla slag, vikten av askar, papper och dylikt omslag inberäknad, 1 kg. 20 öre.

Till tulltaxerubrik 83 hänföras, förutom alla slag av oblandad stärkelse, en mängd olika preparat eller blandningar, i vilka stärkelse ingår. Sasom stärkelse tullbehandlas sålunda de flesta bak- eller s. k. jäst- och puddingpulver, vissa konstgjorda formpulver för gjuterier o. s. v.

I föreliggande motion hemställs nu om nedsättning av tullen å stärkelse, alla slag, rubrik nr 83 i gällande tulltaxa, från nuvarande 20 öre till 10 öre per kg. Av motiveringen till motionen synes emellertid framgå, att det slag av stärkelse, som här närmast åsyftades, vore potatisstärkelse (potatismjöl). Motionärernas huvudsakliga avsikt torde sålunda vara, att nämnda slag av stärkelse skulle äsättas lägre tull än övriga slag, för vilka nu gällande tullsats skulle bibehållas.

De stärkelsearter, som inom landet fabriksmässigt tillverkas, äro, förutom potatisstärkelse, stärkelse av vete och av ris.

Vad angår tullen å vetestärkelse, sammanhänger denna med tullen å vetemjöl, 6 kronor 50 öre för 100 kg. Vid ett utbyte av 60 % utgör råvaru-

tullen 10 kronor 83 öre för 100 kg. vetestärkelse, vilken vara alltså för närvarande har ett nettotullskydd av 9 kronor 17 öre för 100 kg. Tullen å vetestärkelse lärer därför enligt ämbetsverkens mening icke utan ändring av vetemjölstullen böra sänkas till 10 öre.

Beträffande tullen å risstärkelse må erinras, att såsom material för tillverkning av sådan stärkelse användes risgryn (s. k. brutna risgryn) vare sig importerade eller erhållna såsom partiell produkt vid tillverkningen av risgryn ur råris (s. k. paddy), som är tullfritt. Tullen å risgryn är sedan 1914 2 kronor för 100 kg. Vid ett utbyte av 70 % blir råvarutullen sålunda 2 kronor 86 öre för 100 kg. och nettotullskyddet 17 kronor 14 öre för 100 kg., därest man utgår från risgryn som råvara. Då risgrynstullen 1914 sänktes från 6 kronor 50 öre till 2 kronor för 100 kg., lämnades tullen å risstärkelse oförändrad. Emellertid torde, enligt vad ämbetsverken inhämtat, konkurrensen från utlandet vara synnerligen kännbar, bland annat på grund av valutaförhållanden, och nuvarande tullskydd för risstärkelse väl behövt. I betraktande jämväl av varans relativt höga pris och speciella användning (finare stärktvätt), som gör, att den nuvarande tullsatsen — vilken ej förhindrat en betydande import — torde kunna i viss mån anses såsom en finans- och lyxtull, anse ämbetsverken någon nedsättning av tullen icke nu böra ske.

Andra främmande stärkelsearter förekomma till import i så ringa utsträckning, att de icke synas påfordra särskild hänsyn i detta sammanhang.

På grund av det anförda hava ämbetsverken utgått från att den ifrågasatta tullsänkningen icke skulle omfatta annat än *potatisstärkelse*.

Därvid uppstår den frågan, huruvida det ur tullteknisk synpunkt kan anses lämpligt att genomföra en skillnad i tullbehandlingsavseende mellan potatisstärkelse och annan stärkelse. Det må i sådant avseende hänvisas till vad generaltullstyrelsen härom anført i ett den 16 februari 1923 avgivet underdånigt utlatande över en av aktiebolaget svenska stärkelseintressenter gjord framställning om nedsättning av tullsatsen för potatisstärkelse. I nämnda utlatande uttalade styrelsen såsom sin uppfattning, att ett särskiljande i tullbehandlingsavseende mellan potatisstärkelse och annan stärkelse måste bliva förenat med vissa tulltekniska svårigheter, vilka icke kunde undgå att utöva en störande inverkan på importen. Styrelsen ansåg dock, att dessa svårigheter icke vore av den natur, att de utgjorde ett absolut hinder för förändringens genomförande, därest eljest övervägande skäl talade för densamma. Då emellertid de tulltekniska svårigheterna skulle göra sig särskilt gällande beträffande blandningar och preparat, i vilka stärkelse inginge, föreslog styrelsen, att dylika produkter skulle undantagas från tullnedsättningen och att denna sålunda skulle omfatta endast potatisstärkelse *utan tillsats av andra ämnen*.

Av motiveringen till den remitterade motionen synes även framgå, att tullnedsättningen närmast vore avsedd att gälla den för olika industriella behov införda stärkelsen. Då införslen av industristärkelse, liksom över huvud taget större import av stärkelse, givetvis måste försiggå i jämförelsevis stora förpackningar, synes därför lämpligt, att såsom ytterligare villkor för åtnjutande av den lägre tullsatsen föreskrives, att potatisstärkelsen skulle inkomma i förpackningar av viss minimivikt. Därvid torde såsom lämplig viktgräns kunna uppställas en bruttovikt av minst 50 kg. per förpackning. En sådan viktbegränsning vore för övrigt ur tullteknisk synpunkt synnerligen önskvärd, därigenom att densamma skulle avsevärt minska de fall, då identifiering av stärkelsesorten erfordrades.

Vid en eventuell ändring av tulltaxerubrik 83 i här ovan angivna riktning, synes texten enligt ämbetsverkens åsikt lämpligen kunna erhålla följande ändrade lydelse:

83. Stärkelse:

a. av potatis, utan tillsats av andra ämnen och inkommande i förpackning, vägande brutto 50 kg. eller däröver.

b. annan.

Anm. Avdrag i vikten medgives ej för askar, papper och dylikt omslag.»

Vad därefter beträffar frågan rörande de ändringar i tulltaxan, som skulle påkallas, därest tullen å potatisstärkelse med ovan angivna begränsning sänktes till 10 öre för kg., men tullsatsen å övrig stärkelse förbleve oförändrad, må framhållas följande.

De tulltaxerubriker, som skulle komma att nämnvärt beröras av en eventuell nedsättning av tullen å stärkelse, äro, såvitt nu kunnat överskådas, rubrikerna 82, 151, 162, 1245, 1246 och 1247. De under sagda rubriker fallande varuslag behandlas här nedan i nu nämnd ordning.

Rubrik 82. Gryn, alla slag, ej särskilt nämnda, samt makaroner och vermiceller, vikten av askar, papper och dylikt omslag inberäknad, 1 kg. 20 öre.

Till denna rubrik hänföras bland annat sagogryn. Dessa framställas vanligen av potatisstärkelse, som är mer eller mindre förklistrad på grund av uppvärmning i fuktigt tillstånd. Med hänsyn till vad Skånes handelskammare anfört angående betingelserna för den inhemska tillverkningen av sagogryn, anse ämbetsverken, att rubriken bör kvarstå med oförändrad tullsats.

Rubrik 151. Jäst, alla slag, 1 kg. 20 öre.

Enligt vad kommerskollegium inhämtat, fördes jäst för brödbakning tidigare av vissa skäl i handeln med en ganska hög halt av stärkelse (upp till 40 %). Emellertid har stärkelsetillsatsen till jäst sedermera högst väsentligt reducerats och lär för närvarande icke överstiga 10 %. På grund härav torde den ifrågasatta ändringen av tulltaxerubrik 83 icke böra inverka på rubrik 151.

Rubrik 162. Druvsocker, stärkelsesocker och stärkelsesirap, 1 kg. 23.5 öre.

Till denna rubrik hörande varuslag tillverkas här i landet av potatisstärkelse. Den gällande tullsatsen, 23.5 öre för 1 kg., lär ursprungligen hava satts lika med en tidigare gällande tullsats å oraffinerat socker (till färgen mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard), vilket sockerslag numera motsvaras av tulltaxerubriken 160. Någon direkt avvägning av tullsatsen i rubrik 162 lär icke hava skett vid senare förändringar i tullen å de varuslag, som falla under rubriken 160, utan har tullen å druvsocker m. m. kvarstått oförändrad. Det torde böra erinras, att under rubrik 162 faller den viktiga sötvaran glykos. Importen av till sagda rubrik hänförliga varor utgöres till övervägande del av glykos.

Från tullteknisk synpunkt hava ämbetsverken icke funnit anledning att i nu förevarande sammanhang påkalla ändring i sistnämnda rubriks avfattning.

Beträffande tullsatsens belopp hava ämbetsverken velat fästa uppmärksamheten å följande omständigheter.

Med ett utbyte av 95 % utgör råvarutullen nominellt 21 kronor för 100 kg. glykos och nettotullskyddet 2 kronor 50 öre för 100 kg. Då tullskyddet på potatisstärkelse tidigare icke fullt utnyttjats av de inhemska stärkelsefabrikanterna — enligt tull- och traktatkommitténs åberopade utredningar före världskriget endast med omkring 5 kronor för 100 kg. — har emellertid glykostillverkningen haft ett faktiskt nettotullskydd av ända till 18 kronor

25 öre för 100 kg. Sedan förhållandena härutinnan ändrats därhän, att den svenska stärkelsetillverkningen allt fullständigare utnyttjat sitt tullskydd, har priset å inhemsk potatisstärkelse blivit högre än glykostatillverkningen med bibehållen konkurrenskraft gent emot utlandet kunnat betala för sin råvara. Till följd härav har den inhemska tillverkningen av glykos nedlagts, och den svenska varan på vår marknad ersatts med importerad glykos, huvudsakligen av amerikanskt ursprung.

En fullt genomförd avvägning av glykostatullen skulle erfordra en mera ingående prövning av hithörande industris produktionsförhållanden, än den begränsade tid medgivit, som för remissens besvarande stått till ämbetsverkens förfogande. De uppgifter, kommerskollegium under hand inhämtat rörande hithörande omständigheter, synas dock giva vid handen, att ett nettotullskydd av 13—15 öre för kg. för närvarande torde vara behöfligt för be-
drivande av glykostatillverkning inom landet.

På grund härav anse ämbetsverken för sin del anledning för närvarande saknas att vid eventuell sänkning av tullen å potatisstärkelse ändra den i tulltaxerubrik 162 föreskrivna tullsats av 23.5 öre för kg.

Rubrik 1245. Dextrin, i fast eller flytande form, 1 kg. 20 öre.

Enligt ämbetsverkens mening gäller om den inhemska dextrintillverkningen i tillämpliga delar detsamma som ovan framhållits rörande glykos. Dextrin, som nominellt haft samma tullskydd som stärkelse, har i själva verket tidigare, då hela tullskyddet för potatisstärkelse icke utnyttjades, likaledes åtnjutit ett avsevärt högre skydd.

Ämbetsverken anse anledning saknas att nu ändra tullskyddet för de varor, som hänföras till rubrik 1245.

Rubrikerna 1246 och 1247. Lim och gummi, flytande, ej till annan rubrik hänförliga, med eller utan tillsats av andra ämnen:

i kärl, vägande brutto 3 kg. eller däröver, 1 kg. 40 öre,

i kärl, av mindre bruttovikt, närmaste emballagets vikt inberäknad, 1 kg. 1 krona.

För vissa fabrikationsändamål lärer användas flytande lim med tillsats av stärkelse. Emellertid torde dylika blandningar mera sällan förekomma till import, varför någon ändring av tullsatserna för ifrågavarande rubriker icke torde vara av behovet påkallad.

Vidkommande slutligen förordningen den 25 juli 1912 angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse (Sv. F. S. 1912 nr 170), få ämbetsverken för sin del anföra följande.

Förordningen i fråga är, såsom erfarenheten givit vid handen, till sina konsekvenser av fullständigt prohibitiv natur i vad det gäller användning av utländska råämnen för beredning av stärkelse. Denna effekt lärer icke uteslutande vara betingad av de valda skattesatserna — 8 öre för kg. majs och därmed likställda ämnen samt 2 öre för kg. potatis — utan i betydlig grad även av de omfattande och dyrbara kontrollanordningar, som vederbörande stärkelsefabrikant bleve underkastad vid användning av utländsk råvara. Enligt vad kommerskollegium inhämtat, rörande den ekonomiska möjligheten för tillverkare att bestrida kostnaderna för en dylik kontroll, synes det sannolikt, att, så länge kontrollmetoden bibehölles i huvudsak oförändrad, även en väsentlig nedsättning av skattesatserna icke skulle i praktiken föranleda till införsel av utländska stärkelseråvaror. Särskilt torde detta gälla i fråga om potatis, där transportkostnader och importkontroll

med flera omständigheter torde utgöra ganska verksamma hinder mot användning av importerad vara.

Sveriges kemiska industrikontor har i sitt bilagda yttrande väckt tanken på att helt upphäva ifrågavarande särskilda skatt å utländsk potatis. Vad industrikontoret därom anför, förtjänar enligt ämbetsverkens mening närmare utredning och övervägande. Om den inhemska odlingen av s. k. fabrikspotatis verkligen lämnar väsentligt sjunkande skörderesultat och överskottsproduktionen av potatis förbytes till underskott, lärers hänsynen till de industrier, som tidigare avstängts från tillgången till utländska stärkelserika råämnen, kräva, att frågan om avlyftande av sagda särskilda skatt upptages till prövning. För ett allsidigt bedömande av detta spörsmål lärers dock krävas jämväl annan sakkunskap än den, som är företrädd inom ämbetsverken, varför ämbetsverken ej vilja framställa annat yrkande, än att skattesatserna å sådan majs och utländsk potatis m. m., som vore avsedd att användas för tillverkning av stärkelse, sänkas i proportion till nedsättningen i tullen å potatisstärkelse, d. v. s. till hälften av nu gällande skattesatser.

Av kommerskollegii statistiska byrå sammanställda uppgifter rörande tillverkning, införsel och utförsel av olika slag av stärkelse, druv- och stärkelsesocker, stärkelsesirap samt dextrin under åren 1913—1923 bifogas härjämte.

För kungl. kommerskollegium:

K. A. FRYXELL.

CARL MALMÉN.

RAGNAR SOHLMAN,
föredragande.

För kungl. generaltullstyrelsen:

A. E. M. ERICSSON.

N. M. NORDSTRÖM.

S. TH. AHRENBERG.

/ G. Holmberger.

Bilagor

till kommerskollegii och generaltullstyrelsens utlåtande.

Bilaga A.

Till kungl. kommerskollegium, industribyrån, Stockholm.

Genom remiss av den 7 innevarande mars har kommerskollegium begärt Sveriges kemiska industrikontors yttrande angående de ändringar, som, därest tullen å stärkelse sänkes till 10 öre per kilogram, enligt motion nr 86 i andra kammaren, eventuellt kunna påkallas i fråga om tulltaxe- eller andra bestämmelser, som äga samband med stärkelsetullen, varvid uppmärksamheten särskilt riktats på K. F. den 25 juli 1912 angående skatt å majs m. m. Kontoret, som saknat anledning ingå på frågan om det berättigade i en sänkning av stärkelsetullen, får i ärendet anföra följande.

En nedsättning av tullen å alla slag av stärkelse till 10 öre per kilogram skulle i fråga om *vetestärkelse* medföra lägre tull å färdigfabrikatet än å

den för dess tillverkning nödvändiga råvaran. Råvaran för vetestärkelsefabrikation utgöres nämligen av vetemjöl, som är belagt med en tull av 6.5 öre per kilogram. Då utbytet vid vetestärkelsefabrikation torde kunna sättas till omkring 60 procent, föreligger för nämnda tillverkning följaktligen en råvarutull på omkring 10.88 öre per kilogram. Någon nedsättning av tullen å vetemjöl som följd av en nedsatt stärksetull torde ej kunna ifrågakomma och kontoret ser sig icke heller i stånd att föreslå någon annan åtgärd, som kunde hindra uppkomsten av ovanstående oformliga förhållande. Den omständigheten, att vetestärkelseindustrien saknar större betydelse för landet, bör enligt kontorets mening icke föranleda ett bortseende från de konsekvenser, som ovan berörts. På grund av nu anmärkta omständigheter bör enligt kontorets mening en sänkning av tullen å vetestärkelse ej ifrågakomma.

Ett bibehållande av tullen å vetestärkelse vid 20 öre per kilogram torde emellertid ej med nödvändighet behöva medföra ett bibehållande av nämnda tullsats å övriga slag av stärkelse. En uppdelning av tulltaxerubriken 83 i två underavdelningar är nämligen enligt vad kontoret inhämtat numera tulltekniskt genomförbart. Så vitt man nu kan döma torde emellertid en sådan uppdelning endast kunna ske på sätt, som föreslagits av generaltullstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 16 februari 1923. Enligt detta förslag skulle tulltaxerubrik 83 få följande utseende:

83. Stärkelse

- a. av potatis, utan tillsats av andra ämnen.
- b. annan.

Då syftet med motionen i huvudsak torde tillgodoses om den föreslagna tulländringen endast kommer att omfatta potatisstärkelse, vill kontoret i det följande endast behandla de ändringar i tulltaxan och annorstädes, som därav kunna påkallas.

Därest tullsatsen å potatisstärkelse sänktes, kunde det möjligen tänkas berättigat, att även tullsatserna å därav tillverkade varor nedsattes. Då det emellertid ur tullteknisk synpunkt torde vara omöjligt att skilja varor, tillverkade av olika slag av stärkelse, från varandra, anser kontoret, att en nedsättning i dylikt hänseende ej kan ifrågakomma.

Förordningen av den 25 juli 1912 (nr 170) angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelsesrika, tullfria utländska råämnen, använda vid tillverkning av stärkelse, har tillkommit för att bereda den inhemska potatisodlingen ett skydd. Skattens storlek är så högt tilltagen, att densamma under normala förhållanden torde verka fullständigt prohibitiv för tillverkning av stärkelse inom landet av de omnämnda råvarorna. Sänkes tullen å potatisstärkelse till 10 öre per kilogram skulle följaktligen en skatt uppgående till halva nuvarande beloppet, d. v. s. 1 öre per kilogram potatis, 4 öre per kilogram majs etc., under normala förhållanden även verka prohibitiv.

Emellertid har till följd av den minskning, som under senare åren gjort sig gällande i fråga om den inhemska potatisskörden, varigenom förkrigsårens stora potatisöverskott helt försvunnit — i vilket förhållande någon förbättring för den närmaste framtiden ej synes vara att vänta — och då, såsom framgår av det ovanstående, utländsk potatis på grund av den prohibitiva skatten ej kan komma till användning, en del av den inhemska potatisstärkelseindustrien kommit i ett bekymmersamt läge. Kontoret avser här ej de s. k. andelsstärkelsefabrikerna, vilka ägas av potatisodlarna

själva och för vilka det givetvis är en ren bokföringsfråga, om vinsten framkommer på potatisodlingen eller på stärkelsefabrikationen, utan de stärkelsefabriker av mera industriell prägel, som numera förefinnas inom landet. Med tanke på sistnämnda stärkelsefabrikers intressen anser kontoret förefintligheten av en prohibitiv skatt under nuvarande starkt förminskade tillgång på inhemsk råvara ej vara riktig, utan vill för sin del framhålla önskvärdheten av, att skatten å utländsk potatis, använd vid tillverkning av stärkelse, helt borttages. Den inhemska potatisodlingen kommer likväl att äga ett rätt avsevärt skydd i de höga fraktkostnader, som äro förbundna med den längre transporten av den utländska potatisen.

Slutligen får kontoret framhålla önskvärdheten av att en eventuell nedsättning av tullen å stärkelse icke kommer att träda i kraft förr än den 1 oktober 1925, vid vilken tidpunkt den första stärkelsen av årets potatis-skörd kommer i marknaden.

Stockholm den 31 mars 1925.

Sveriges kemiska industrikontor.

B. ALMGREN.

Otto Cyren.

Bilaga B.

Till kungl. kommerskollegium.

Genom skrivelse den 10 mars 1925 har kungl. kommerskollegium anhållit om Stockholms handelskammares yttrande i vissa närmare angivna hänseenden i anledning av en inom riksdagens andra kammare väckt motion, nr 86, med hemställan, »att riksdagen ville besluta att sänka tullen å stärkelse, alla slag, rubrik nr 83 i gällande tulltaxa, från nuvarande 20 öre till 10 öre».

De undersökningar, som handelskammaren kunnat vidtaga i detta ärende, giva otvetydigt vid handen att avsevärda svårigheter möta, då det gäller att överblicka konsekvenserna av den sålunda ifrågasatta tullsänkningen, detta med hänsyn till de skilda och gent emot varandra stående intressen, som därav skulle beröras. Inför handelskammaren har med styrka gjorts gällande, att den svenska potatisstärkelseindustrien skulle bliva lidande i händelse av bifall till motionen i fråga och att därmed även potatisodlingens intressen skulle äventyras. Vid diskussionen inom handelskammaren har häremot å andra sidan anförts, att glykos- och dextrinindustrierna, för att härstädes kunna med ekonomisk framgång bedrivas, ovillkorligen krävde billigare råvara och att därför en tullsänkning å stärkelse skulle verka stimulerande på dessa industrier. Enligt vad handelskammaren kunnat inhämta hava liknande synpunkter även framhållits av representanter för de fabriker, vilka tillverka sago- och potatisgryn. Givetvis synes också vid ärendets behandling böra skänkas beaktande åt den omständigheten, att tillverkning av ris- och vetestärkelse i viss omfattning förekommer inom landet.

För egen del har handelskammaren under den knappt tillmätta tid, som stått densamma till buds, icke kunnat ernå tillgång till det ingående utredningsmaterial, som måste erfordras för ett ståndpunkttagande i ämnet. Därest en tullsänkning skall vidtagas, torde det i varje fall vara klart, att vare sig sänkningen kommer att omfatta enbart potatisstärkelse eller stärkelse av alla slag, densamma skulle kunna i ett eller annat avseende medföra rubbningar av tullsatserna för flera skilda positioner i tulltaxan. Vilka tullpositioner, som i sådant fall böra bliva föremål för ändring, och i vilken mån en dylik ändring bör ske, måste enligt handelskammarens förmenande bliva föremål för en grundlig och allsidig utredning.

Under sådana förhållanden anser sig handelskammaren för närvarande sakna anledning att närmare uttala sig i de särskilda avseenden, som beröras i den skrivelse i ärendet, vilken avlåtits av riksdagens bevillningsutskott.

Stockholm den 31 mars 1925.

För Stockholms handelskammare:

K. A. WALLENBERG.

W. G. Stiernstedt.

Bilaga C.

Till Kungl. Maj:ts och rikets kommerskollegium.

I skrivelse den 18 mars 1925 har kungl. kommerskollegium anmodat handelskammaren i Göteborg att avgiva yttrande över en av herrar O. Lövgren och V. Hedlund i riksdagens andra kammare väckt motion om nedsättning av tullen å stärkelse från 20 öre till 10 öre, och får handelskammaren i anledning härav värdsamt anföra följande.

Handelskammaren har i tidigare yttrande över inkomna ansökningar om förhöjning av tullsatserna å vissa varor uttalat den uppfattningen, att, vid det förhållandet att förslag till ny tulltaxa vore under utarbetning, tullsatserna för närvarande icke borde i annan mån förändras, än som befrågades av tullteknisk hänsyn. Den uppfattning handelskammaren sålunda uttalat, har handelskammaren funnit sig böra vidhålla och får för sin del avstyrka bifall till motionen.

Göteborg den 26 mars 1925.

För handelskammaren i Göteborg:

AXEL CARLANDER.

Joh. C. Lembke.

Bilaga D.

Till kungl. kommerskollegium.

Genom remiss den 10 mars 1925 har kungl. kommerskollegium anmodat Skånes handelskammare att inkomma med yttrande beträffande en av herrar Lövgren och Hedlund i riksdagens andra kammare väckt motion, nr 86, om sänkning av tullen å stärkelse. I anledning härav har handelskammaren äran anföra följande.

Det av bevillningsutskottet i ärendet begärda yttrandet avser förslag angående de ändringar, som, därest tullen å stärkelse sänkes till 10 öre per kilogram, påkallas dels eljest i tulltaxan och dels möjligen i andra bestämmelser, som äga samband med stärkelsetullen, i vilket senare hänseende utskottet särskilt fäst uppmärksamheten på förordningen den 25 juli 1912 angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse. I ett den 29 januari 1924 till kollegium avgivet yttrande över framställning om provisoriskt upphävande av nämnda tillverknings-skatt har handelskammaren närmare utvecklade sina synpunkter beträffande potatisodlingens och stärkelsetillverkningens betydelse för landet jämfört med vikten av vissa angivna industrier, som för sina tillverkningar äro i behov av stärkelse. Den härmed sammanhängande frågan, huruvida en sänkning av stärkelsetullen över huvud taget är påkallad, faller emellertid utom ramen för det av bevillningsutskottet begärda utlåtandet, varför handelskammaren saknar anledning att nu upptaga detta spörsmål till bedömande.

Vid övervägande av frågan om de övriga ändringar i tulltaxan, som må anses motiverade av en sänkning av stärkelsetullen, är det till en början av betydelse att söka klargöra, vilken inverkan en dylik tullsänkning kan tänkas komma att få på stärkelsepriset. Tidigare, då tullskyddet endast i ringa grad utnyttjades, hade antagligen en sådan tullsänkning blivit utan varje betydelse härutinnan. Numera, då tullskyddet åtminstone tidvis helt eller till större delen utnyttjas av den inhemska stärkelseindustrien, torde man kunna räkna med en sänkning av stärkelsepriset i det närmaste motsvarande tullnedsättningen. Bortsett från den del av inom landet tillverkad stärkelse, som går till direkt konsumtion, kommer denna prisreduktion sådana industrier till godo, vilka i sina tillverkningar begagna sig av stärkelse. Härvidlag kan man givetvis bortse från sådana industrier, för vilka stärkelse allenast är av underordnad betydelse. Återstår sålunda de fabrikat, vari stärkelse ingår såsom enda eller mera betydande råvara. Dessa äro dextrin, glykos och sagogryn. Tidigare har stärkelse använts i ganska stor omfattning vid jästtillverkning. I vissa slag av jäst förekom sålunda en inblandning av stärkelse med ända till 40 procent. Numera lär enligt till handelskammaren lämnade uppgifter ej större inblandning än 10 procent ifrågakomma, vilken inblandning synes alltför ringa för att stärkelsetullen skall kunna utöva något egentligt inflytande på tillverkningskostnaden för jäst.

För att kunna bedöma, huruvida en sänkning av tullen å stärkelse till 10 öre per kilogram och därav följande antaglig nedpressning av priset å denna vara må anses föranleda en sänkning av nuvarande tullsatser å dextrin, glykos och sagogryn, utgörande respektive 20 öre, 23.5 öre och 20

öre per kilogram, har handelskammaren från fabrikanter inom sitt distrikt inhämtat upplysningar angående produktionskostnaderna för dessa varor ävensom sökt införskaffa uppgifter å utlandspriserna för samma varuslag liksom för stärkelse.

Beträffande dextrin har en redogörelse lämnats av svenska limämnesfabriken i Landskrona, vilken redogörelse i avskrift här bilägges. Däri lämnade prisuppgifter torde, såvitt handelskammaren kunnat utröna, ungefärligen motsvara marknadsläget. Möjligen är utlandspriset å dextrin väl lågt tilltaget, när detta pris, vilket likvisst på senare tid varit ganska växlande, enligt från annat håll inhämtad uppgift för närvarande skulle utgöra 68 å 70 kronor per 100 kilogram fritt förtullat svensk hamn. På särskild anmodan har firman dessutom lämnat följande specifikation över kostnaderna för tillverkning av 100 kilogram dextrin:

100 kilogram potatisstärkelse fritt fabrik	kronor 49:—
tillägg för beräknat råvarusvinn av cirka 17 procent	» 8:—
frakt för råvara	» 2:—
arbetskostnad	» 4:—
bränslekostnad	» 2:—
ränte- och administrationskostnader	» 5:—

Summa kronor 70:—.

Enär ovanstående kalkyl grundar sig på en enda firmas erfarenhet, är det givetvis icke uteslutet, att uppgifter från andra håll tilläventyrs kunna visa lägre tillverkningskostnader i en eller annan detalj. Handelskammaren anser likväl icke den lättnad i råvarupriset, dextrinindustrien kan förväntas vinna genom en sänkning av stärkelsetullen till 10 öre per kilogram, vara så avsevärd, att den för närvarande påkallar någon minskning av tullskyddet för dextrin. Av industrier, som i sin fabrikation använda dextrin, har ej heller i detta sammanhang påfordrats, att en sänkning av tullskyddet för dextrin bör vidtagas. För glykos- och sagogrynstillverkningen har lämnats den uppgift, att tillverkningskostnaden belöper sig till för glykos 15 till 20 kronor och för sagogryn 20 kronor per 100 kilogram. Fabrikanternas självkostnadspris skulle sålunda med nuvarande stärkelsepris utgöra för glykos 66 till 71 kronor och för sagogryn 71 kronor per 100 kilogram. Enligt vad handelskammaren inhämtat lär amerikansk majs-glykos för närvarande kunna importeras till ett pris fritt förtullat svensk hamn av 55 till 60 kronor per 100 kilogram. Motsvarande pris för sagogryn av tysk tillverkning har uppgivits till 65 kronor. Med dylika prisrelationer är det icke ägnat att förväna, att glykosfabrikationen inom landet helt ligger nere och sagogrynstillverkningen endast med allra största svårighet tidvis kan hållas i gång. Handelskammaren finner därför ingen anledning förefinnas att i samband med en reduktion av stärkelsetullen jämväl sänka tullsatserna för glykos och sagogryn.

Vidkommande slutligen skatten å majs m. m. vid tillverkning av stärkelse så har denna tillkommit i ändamål att förhindra, att man till men för den inhemska potatisodlingen komme att vid stärkelsefabrikationen inom landet i mera betydande mån övergå till användning av utländska råämnen. Skattesatserna hava också tillmätts så höga, att desamma helt uteslängt utländska råämnen. Vid sådant förhållande synes det handelskammaren strängt taget onödigt att i samband med en reduktion av stärkelsetullen företaga någon nedsättning av dessa skattesatser. Även om så skulle

anses lämpligt, vill handelskammaren likväl bestämt påyrka, att sänkningen ej blir större, än att samma skydd som hittills beredes den inhemska potatisodlingen mot användning av utländska råämnen för stärkelsetillverkning här i landet. Redan genom den tänkta tullsänkningen för stärkelse är det nämligen anledning befara, att svarigheter åtminstone tidvis komma att uppstå för potatisodlingen och stärkelsetillverkningen av inhemska råvara, och det synes därför desto angelägnare att ej genom en onödig sänkning av berörda tillverkningskatt öka svarigheterna för potatisodlingen.

Handelskammaren är ej i tillfälle att exakt angiva den sänkning, som måhända skulle kunna anses befogad. Emellertid vill handelskammaren upplysa, att enligt från sakkunnigt håll inhämtad uppgift utgör en skatt på majs av 8 kronor per 100 kilogram ett skydd för den inhemska stärkelsefabrikationen av 15 öre per kilogram, medan skatten på utländsk potatis — 2 kronor per 100 kilogram — innebär ett skydd för samma tillverkning av 12 öre per kilogram.

Malmö den 27 mars 1925.

Skånes handelskammare,
omfattande Skåne och Södra Halland.

E. WEHTJE.

Malte Ström.

Auskrift.

Bilaga

till Skånes handelskammares yttrande.

Svenska Limämneshuset,
Franz Meyer.

Landskrona den 16 mars 1925.

Skånes handelskammare, Malmö.

Betr. Stärkelse-tullen.

Vi iacka förbindligast för handelskammarens ärade skrivelse av den 13 dennes. Med anledning av handelskammarens påpekande beträffande dextrintullen bedja vi få meddela följande:

Vi påyrka dextrintullens bibehållande, emedan en sänkning av denna från 20 öre till 10 öre per kilogram skulle hava till följd, att den utländska konkurrensen kan importera dextrin avsevärt billigare än vad vi kunna tillverka samma till, även om stärkelsetullen blev sänkt med 10 öre. Som bevis bedja vi få meddela följande:

I juli 1914 kostade potatismjöl per procent kilogram 25 kronor, dextrin 37 kronor.

Differensen var 12 kronor = 48 procent.

I mars 1925 kostade potatismjöl per procent kilogram 51 kronor, dextrin 70 kronor.

Differensen är 19 kronor = 37.25 procent av potatismjölpriset.

Om stärkelsetullen blir sänkt med 10 öre, beräkna vi kunna inköpa utländsk stärkelse till 43 kronor, eller också kommer det svenska stärkelse-

priset att bliva omkring i samma prisläge. Om vi räkna med samma differens mellan potatismjöl och dextrin, eller 37.25 procent av potatismjölpriset, så skulle tillägget bliva 16 kronor och dextrin komma att kosta 59 kronor.

För att kunna existera böra vi dock räkna med ett tillägg motsvarande det före kriget, d. v. s. 48 procent, ty cirka 17 procent går bort som avdunstnings- och förbränningsförlust och resten är tillverkningskostnader och en rimlig förtjänst. Därvid hava vi icke tagit hänsyn till att tillverkningskostnaderna nu äro avsevärt högre än under 1914 både vad arbetslöner och rena driftsomkostnader beträffar. Vi vilja dock icke räkna med högre tillägg än 48 procent, eller detsamma som under 1914, och så skulle efter ett inköpspris för potatismjöl av

43 kronor per procent kilogram tillägget bliva 20.64, och dextrin komma att kosta	kronor 63: 64
holländskt, polskt och tyskt potatismjöl kostar för närvarande Mk. 36: — =	» 32: —
plus frakt och tull vid en tullsats av 20 öre	» 23: — pr % kg.
tillsammans kronor	53: —
och vid en tullsats av 10 öre	» 43: —
Tysk dextrin kostar för närvarande Mk. 47: — =	» 42: —
plus frakt och tull vid en tullsats av 20 öre	» 23: —
tillsammans kronor	65: —
Vid en tullsats av 10 öre	» 55: — franko
förtullat svensk hamn.	

Härav framgår, att om tullsatsen på dextrin bibehålles med 20 öre per kilogram vid ett inköpspris för potatismjöl av 43 kronor, beräknat efter stärkelsetullens sänkning till 10 öre per kilogram, kommer vår

dextrin att kosta	kronor 63: 64
den tyska varan	» 65: —
Skulle däremot dextrintullen sänkas från 20 öre till 10 öre, så kommer den tyska dextrinen att ställa sig på	» 55: —.

I det första fallet kunna vi nätt och jämt konkurrera med den utländska produkten och behålla vår marknad, i senare fallet blir den tyska varan avsevärt billigare och en avsättning av vår produkt omöjliggjord.

Dextrin ingår som huvudbeståndsdel i de flesta av våra limämnen. Dessa limämnen användas för all slags gummering och maskinlimning inom pappersförädlingsindustrin, såsom kartongfabriker, boktryckerier och bokbinderier, inom cigarr- och tobaksindustrin till emballering av dessa produkter, choklad- och konfektindustrin för alla slags kartonger, textilindustrin för appretering, bryggerier, vin- och spritfabriker, fruktsaftfabriker, mineralvattenfabriker till etikettering på buteljer, järnvägar till polettering av resgods och klistring av adresslappar på järnvägsvagnar, till tidningstryckerier till klistring av tidningar, inom skoindustrin i mycket stor utsträckning till klistring av vissa delar inom skon samt till otaliga mindre och större företag för all slags paketering och etikettering.

En sänkt tull på dextrin och stärkelseklister skulle således medföra underlättande av import av dessa produkter från utlandet och ha till följd, att vår industri blev urständsat att konkurrera med den utländska.

Vi få därför bedja handelskammaren att påyrka tullens oförändrade bibehållande för dextrin och därav tillverkade produkter såsom stärkelseklister samt dextrin- eller stärkelsehaltiga appreturmedel.

Högaktningsfullt
Svenska Limämnesfabriken

FRANZ MEYER.

Rätt avskrivet; betygar:

Malle Ström.

Bilaga E.

Till kungl. kommerskollegium.

I anledning därav att Smålands och Blekinge handelskammare anmodats yttra sig över motionen nr 86 i riksdagens andra kammare angående föreslagna sänkning av tullen å stärkelse, får handelskammaren härigenom, med bifogande av en avskrift av handelskammarens den 25 januari 1924 till Konungen avgivna yttrande om provisoriskt upphävande av skatten å majs, utländsk potatis m. m., vördsamt anföra följande.

Enligt bevillningsutskottets framställning i ärendet gäller frågan, huruvida — därest tullen å stärkelse sänkes till 10 öre per kilogram — det påkallas andra ändringar i tulltaxan eller möjligen ändringar i andra bestämmelser, som äga samband med stärkelsetullen, i vilket hänseende utskottet fäst uppmärksamheten på förordningen den 25 juli 1912 angående skatt å majs, utländsk potatis m. m.

Då utskottet synes hava bestämt sig för att förorda nämnda sänkning av tullen å stärkelse, så har handelskammaren endast haft att undersöka, huruvida en sådan sänkning borde föranleda sänkning av tullskyddet för de industrier, som använda stärkelse som råvara, förnämligast industrier för tillverkning av dextrin, glykos och sagogryn.

Enligt inhämtade upplysningar synes det icke vara behöfligt att sänka tullskyddet för dessa produkter.

Vad härefter angår skatten å majs, utländsk potatis och andra dylika tullfria utländska råämnena, som användas vid tillverkning av stärkelse, så måste handelskammaren, i likhet med vad som skett år 1924, fästa uppmärksamheten därpå, att den svenska potatisodlingen fortfarande är i stort behov av skydd. Det vore att beklaga, om stärkelsefabrikerna i landet komme att i högre grad övergå till användning av utländsk råvara. Jämväl från stärkelsefabrikanternas i Kronobergs och Blekinge län sida göres gällande, att, därest den ovanberörda skatten upphävdes eller sänktes, detta säkerligen skulle menligt inverka å potatisodlingen därhän, att den bleve förlustbringande för jordbruket. Handelskammaren får alltså hemställa, att någon ändring i nu gällande skattesats icke föreskrives.

Jönköping den 28 mars 1925.

Smålands och Blekinge handelskammare.

OSCAR ROEMPKE.

E. Hägerström.

Avskrift.

Bilaga
till Smålands och Blekinge
handelskammarens yttrande.

Till kungl. kommerskollegium.

Till Smålands och Blekinge handelskammare har för yttrande översänts en av herr Sigfrid Fitger enligt uppgift å svenska glykosindustriens vägnar hos Konungen gjord framställning om provisoriskt upphävande av skatten å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen, använda vid tillverkning av stärkelse, och får handelskammaren i anledning härav anföra följande.

Ett bifall till framställningen skulle i väsentlig grad inverka på den inhemska potatisodlingen och de övriga förädlingsindustrier som jämte glykos- och dextrinindustrien äro beroende av potatistillgången i landet. Om man granskar statistiska uppgifter i fråga om dessa näringar före kriget, så finner man, att glykos- och dextrintillverkningen här i landet då var av ganska obetydlig omfattning och de därvid sysselsatta arbetarnas antal ganska ringa. Däremot är det allom bekant, att potatisodlingen och stärksetillverkningen är av största betydelse för större grupper av befolkningen, och att varje åtgärd, som innefattar ett ingrepp mot de betingelser, under vilka sistnämnda näringar arbeta, vore betänklig. Det skydd, som nu tillkommer stärksetillverkningen och därmed även potatisodlingen, är väl behöfvligt och bör icke under nuvarande förhållanden minskas. Ett borttagande av den ifrågavarande tillverkningsskatten skulle minska detta skydd. Sökanden anmärker, att skatten i fråga om glykosindustrien verkar prohibitivt. Detta må vara sant, men såvitt man kan förstå av motiven till den avsedda lagbestämmelsen, så var detta meningen med skattens införande. Bifall till det av sökanden alternativt framförda yrkandet därom att skatten skulle upphävas endast för sådan råvara, som användes för tillverkning av glykos och dextrin, skulle verka mindre skadligt för potatisodlarna, men de kontrollåtgärder, som för sådant fall skulle erfordras, bleve antagligen så dyrbara, att glykos- och dextrinindustrierna, om de skulle bära kostnaderna för kontrollen, icke skulle göra någon vinst av anordningen.

Med anledning av vad handelskammaren sålunda anfört får handelskammaren hemställa om avslag å framställningen.

Jönköping den 25 januari 1924.

Rätt avskrivet; betygar

E. Hägerström.

Skr.

Bilaga F.

Tillverkning (i kilogram) av stärkelse i Sverige, åren 1913—1923.

Å r	Potatisstärkelse		Vetestärkelse	Risstärkelse
	prima och sekunda	grästärkelse		
1913	13,075,038	967,362	100,026	370,243
1914	11,396,632	667,079	48,975	312,667
1915	10,893,460	689,751	39,225	439,789
1916	10,188,894	507,306	54,307	442,211
1917	12,738,435	775,081	12,227	139,928
1918	6,909,058	439,554	—	147,775
1919	15,229,331	686,143	—	278,250
1920	14,533,810	407,823	—	243,536
1921	9,660,970	190,862	—	163,779
1922	12,652,713	287,267	26,200	167,611
1923	11,307,860	196,195	² 35,452	¹ 92,096

¹ Tillverkare: Kalmar Ångkvarns Kommanditbolag, Kalmar.

² " " Gårda stärkelsefabrik, Gegerfelt & Weijding, Göteborg.

Bilaga G.

Sveriges införsel och utförsel av stärkelse åren 1913—1924.

Införsel.

Å r	83 A vete- kg.	83 B majs- kg.	83 C potatis- kg.	83 D ris- kg.	83 E annan kg.
1913	130,052	63,200	24,327	63,404	36,059
1914	69,168	64,186	12,676	55,700	14,327
1915	45,299	155,848	55,149	40,819	6,395
1916	11,244	332,741	6,716	39,758	18,068
1917	848	511,774	6,590	6,915	11,287
1918	5,010	309	7,133	3,822	7,892
1919	22,782	1,637,866	668,060	69,191	117,098
1920	38,048	85,310	179,378	265,942	186,837
1921	26,441	153,227	975,702	105,093	238,985
1922	78,325	141,419	13,896	147,174	32,818
1923	69,803	143,019	7,199	138,266	35,803
1924	103,958	254,115	358,004	156,770	45,252

Utförsel.

Å r	83 A vete- kg.	83 B majs- kg.	83 C potatis- kg.	83 D ris- kg.	83 E annan kg.
1913	—	—	—	4,250	—
1914	600	—	1,041,304	3,000	—
1915	1,731	2,230	30,000	129,363	1,200
1916	1,440	4,922	250	116,445	—
1917	—	—	—	—	—
1918	—	—	—	—	—
1919	—	1,485	20,975	7	—
1920	200	7,144	298,511	—	—
1921	30	5,278	501	—	500
1922	15	6,675	1,897,335	—	153
1923	—	—	—	—	100
1924	—	400	—	—	—

Bilaga H.

Sveriges införsel och utförsel av druv- och stärkelsesocker, stärkelsesirap och dextrin åren 1913, 1920—1924.

Å r	Druvsocker och stärkelsesocker 162 A		Stärkelsesirap 162 B		Dextrin			
	Införsel kg.	Utförsel kg.	Införsel kg.	Utförsel kg.	fast 1245 A		flytande 1245 B	
					Införsel kg.	Utförsel kg.	Införsel kg.	Utförsel kg.
1913	51,314	—	445,425	—	95,319	1,436	90,528	24,955
1920	3,658	775	157,376	436,939	67,040	8,145	7,119	92,283
1921	6,175	—	1,225,037	13,817	58,272	5,844	8,834	17,320
1922	27,633	—	649,737	—	116,700	17,094	8,924	31,638
1923	23,802	—	635,238	—	135,758	713	9,115	24,803
1924	24,338	134	2,174,710	119	231,265	3,214	7,682	28,045

Tillverkning av stärkelsesocker och
stärkelsesirap 1913, 1920—1923.

	Kg.	Kr.
1913	1,835,180	705,192
1920	7,532,437	6,738,758
1921	1,400,663	843,081
1922	2,012,019	1,022,421
1923	3,171,938	1,672,985

Tillverkning av dextrin och preparater
däruv 1913, 1920—1923.

	Kg.	Kr.
1913	361,127	115,542
1920	603,837	705,870
1921	268,169	228,001
1922	440,970	286,430
1923	499,370	287,298